



Cześć :)

Każdy z nas codziennie mówi, pisze, żartuje, plotkuje, czyta memy - i zwykle nie zastanawia się nad tym, czym właściwie jest język. A to jedno z najpotężniejszych narzędzi, jakie ma człowiek.

Język służy przede wszystkim do porozumiewania się - możemy powiedzieć, co czujemy, o co prosimy i czego się boimy. Dzięki niemu dzielimy się doświadczeniami, uczymy innych i... opowiadamy historie. Ale język to nie tylko komunikacja. To także:

- możliwość wyrażania uczuć i emocji,
- zdolność opowiadania o rzeczach, które jeszcze się nie wydarzyły, na przykład o planach, marzeniach czy przepowiedniach,
- narzędzie do budowania wspólnoty i kultury.

Pszczoły tańcem pokazują sobie drogę do kwiatów, ale tylko człowiek potrafi stworzyć wiersz, opowiedzieć mit czy... skłamać.

Krótką historia języka

Naukowcy sądzą, że język w obecnej formie pojawił się około 135 tysięcy lat temu. Początkowo nie był narzędziem rozmowy, ale raczej sposobem porządkowania myśli - dopiero później stał się środkiem komunikacji. To właśnie język sprawił, że ludzie mogli uczyć się od siebie nawzajem i tworzyć innowacje.

Nie wiem, czy wiesz, ale od wieków próbowano zrozumieć, czy istnieje jakiś „pierwotny język”.

Wieża Babel to przypowieść biblijna, która ma wyjaśniać, dlaczego ludzie na świecie mówią różnymi językami. Według tej historii ludzie mówiący jednym językiem postanowili zbudować miasto i wieżę sięgającą nieba. Bóg pomieszał jednak ich mowę, przez co przestali się rozumieć i rozproszyli się po całym świecie.

Egiptski faraon Psametych postanowił natomiast przeprowadzić eksperyment, który miał mu pomóc ustalić, jaki naród był najstarszy na ziemi. Rozkazał umieścić dwoje nowo narodzonych dzieci pod opieką pasterza i zabronił odzywania się do nich. Po dwóch latach jedno z dzieci powiedziało „bekos”, co oznaczało chleb w języku frygijskim. Faraon uznał więc, że to właśnie frygijski jest pierwotnym językiem ludzkości.

Wiele wieków później, w XIII wieku, cesarz Fryderyk II przeprowadził podobny eksperyment. Chciał sprawdzić, czy istnieje wrodzony język, którym dziecko zacznie się posługiwać bez kontaktu z mową innych ludzi. Rozkazał mamkom opiekować się dziećmi, ale nie pozwolił im się do nich odzywać. Niestety dzieci zmarły, a Fryderyk nie uzyskał odpowiedzi. Od tej pory podobne próby określa się jako „zakazany eksperyment”.





Język jako dziedzictwo

Języki zmieniają się i ewoluują. Czasem rodzą się zupełnie nowe, jak pidżyny i kreole. Gdy dwie grupy muszą się porozumieć, ale nie mają wspólnego języka, powstaje uproszczona forma komunikacji - pidżyn. Często potrzeba ta wynikała z handlu. Samo słowo „pidgin” wywodzi się prawdopodobnie z chińskiej wymowy angielskiego słowa „business”.

Kiedy takiego języka zaczynają uczyć się dzieci, nadają mu pełniejszą gramatykę i słownictwo - i w ten sposób powstaje kreol. To najlepszy dowód na to, że język jest żywą i twórczą siłą, a dzieci mogą być prawdziwymi „językotwórcami”.

Dlaczego warto uczyć się języka?

1. **To nasza tożsamość** - język polski jest czymś, co łączy nas jako wspólnotę.
2. **To sposób na lepsze życie** - kto dobrze mówi i pisze, potrafi lepiej się zaprezentować, obronić swoje zdanie i przekonać innych.
3. **To narzędzie twórczości** - literatura, film, teatr, a nawet memy opierają się na języku.

Język to więc coś więcej niż tylko „gadanie”. To fundament naszego człowieczeństwa, dziedzictwo, które otrzymaliśmy, i narzędzie, które warto rozwijać.

Dlatego lekcje języka polskiego to nie „nudne regułki”, ale ćwiczenie jednej z najważniejszych umiejętności, jakie mamy - świadomego i twórczego mówienia o sobie, świecie i innych.

Egzamin klasyfikacyjny - co obowiązuje?

Egzamin klasyfikacyjny obejmuje wybraną część podstawy programowej. We wszystkich klasach sprawdzane będą: czytanie ze zrozumieniem, rozpoznawanie tezy, argumentów i opinii, sposoby przekonywania i manipulowania odbiorcą, ocena wiarygodności informacji oraz tworzenie krótkiej, uzasadnionej wypowiedzi.

Każda klasa przygotowuje również wskazane fragmenty jednej lektury:

Klasa 1

„Antygona” Sofoklesa - konflikt Antygony i Kreona, argumenty obu stron oraz różnica między argumentem a opinią.

Klasa 2

„Do króla” Ignacego Krasickiego - ironia, osoba mówiąca w utworze oraz ukryte znaczenie wypowiedzi.

Klasa 3

„Lalka” Bolesława Prusa - odróżnianie faktów od opinii oraz rozpoznawanie sposobu przedstawiania bohatera przez innych.





Galileo

Klasa 4

„Rok 1984” George’a Orwella - język jako narzędzie władzy, manipulacja, nowomowa i dwójmyślenie.

Osoby realizujące język polski w zakresie rozszerzonym rozwiązują dodatkowe zadanie, w którym przekształcają zdanie oceniające w informacyjne i nazywają zastosowany zabieg językowy. W części ustnej odpowiadają ponadto na pytanie problemowe, wymagające odwołania do kontekstu.

Dokładne fragmenty lektur, szczegółowy zakres oraz materiały do przygotowania prześlemy mailem.

Matura z języka polskiego - można do niej podejść spokojnie

Przed maturą liczy się nie tylko wiedza, ale też wprawa. Czyli nie samo „wiem”, ale również „umiem to zastosować”.

Będą momenty, które naprawdę mogą być ciekawe: rozmowy o książkach, szukanie sensów i zauważanie, jak teksty mówią o świecie. Będą też chwile, kiedy potrzebna będzie po prostu porządna praca nad językiem: gramatyką, interpunkcją, budowaniem wypowiedzi i pisanem wypracowań.

Ucząc się w domu, możesz pracować tak, jak jest Ci najwygodniej. Najważniejsze jest jednak, żeby działać regularnie:

- czytać teksty i ćwiczyć czytanie ze zrozumieniem,
- analizować fragmenty i zauważać, jak autor buduje sens,
- ćwiczyć wypowiedzi pisemne krok po kroku,
- poznawać różne sposoby argumentowania,
- powoli wyrabiać w sobie pewność: umiem to zrobić od początku do końca.

Nie chodzi o to, żeby „przeżyć do matury”. Chodzi o to, żeby pójść na egzamin w maju ze spokojną głową, usiąść, zobaczyć arkusz i pomyśleć: „Dobra. Wiem, jak to zrobić”.

Polecajki dla Ciebie

Podręcznik i ćwiczenia

Polecam serię „Ponad słowami” wydawnictwa Nowa Era, ale materiały GWO także są bardzo dobre.

Dla klasy 1 liceum:

- [„Ponad słowami” - część 1](#)
- [„Ponad słowami” - część 2](#)





Galileo

Dla klasy 2 liceum:

- [„Ponad słowami” - klasa 2](#)

Dla klasy 3 liceum:

- [„Ponad słowami” - klasa 3](#)

Dla klasy 4 liceum:

- [„Ponad słowami” - klasa 4](#)

Dodatkowe przyjazne pomoce

- [Karty pracy WiR](#)
- [Wolne Lektury](#) - bezpłatne utwory, pełne teksty lektur, e-booki i audiobooki.
- [Strona Ani Kubicy](#) - szczególnie przydatna przy powtarzaniu gramatyki języka polskiego. W przyjazny sposób tłumaczy zagadnienia z fleksji, składni i słowotwórstwa.

W ramach przygotowania do matury polecam również:

- [Baba od polskiego](#) - część materiałów jest płatna, ale znajdziesz tam omówienia lektur, motywów i form wypowiedzi, przykładowe argumenty oraz konkretne wskazówki dotyczące pracy z arkuszem i pisania wypracowania.
- [Stronę Centralnej Komisji Egzaminacyjnej](#) - znajdują się tam arkusze egzaminacyjne, zasady oceniania oraz inne materiały pomocne w przygotowaniach do matury.

[Pełną podstawę programową wraz z wykazem lektur obowiązkowych i uzupełniających dla poziomu podstawowego i rozszerzonego znajdziesz tutaj.](#)

Pamiętaj, że zawsze możesz liczyć na moją pomoc - bądźmy w kontakcie!

Wiola

